

Dr. Paczolay Péter úr
az Alkotmánybíróság elnöke részére

1535 Budapest
Pf. 773.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: 10/175-0/2013	
Érkezett: 2013 FEBR 05.	
Példány: 1	Kezelőiroda: [Signature]
Melléklet: 3 db	

Keselő Iroda
2013. II. 5.
Pály.

114t. sz. M-1137/2013

Tisztelt Elnök Úr!

A [redacted] törvényes képviselő [redacted] nyilvántartásba vételről
rendelkező jogerős bírósági határozat száma: [redacted] képviselőjében
[redacted] jogtanácsos (jogtanácsosi igazolvány száma: [redacted] Magyarország
Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptv.) 24. cikk (2) bekezdésének c) pontja, valamint az
Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján

alkotmányjogi panasszal

élek.

I.

Kérem, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, miszerint a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nktv.) 2. § (1)-(2) bekezdése, 3. § (3) bekezdése, 4. § 5. és 16. pontja, 21. § (1)-(2), (8) g) pontja, valamint (10) bekezdés d) pontja, 23. § (1) és (7) bekezdés d) pontja, 25. § (4) bekezdése, 26. § (1)-(2) bekezdése, 31. § (1), (4) és (6) bekezdése, 32. §-a, 37-39. §-ai, 75. § (1) bekezdése, valamint 97. § (1) és (7)-(8) bekezdése sérti az Alaptv. következő rendelkezéseit:

- B) cikk:

"(1) Magyarország független, demokratikus jogállam."

- I. cikk:

"(1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható."

- II. cikk

"Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

- VII. cikk:

"(1) Mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a vallás vagy más meggyőződés szabad megválasztását vagy megváltoztatását és azt a szabadságot, hogy vallását vagy más meggyőződését mindenki vallásos cselekmények, szertartások végzése útján vagy egyéb módon, akár egyénileg, akár

másokkal együttesen, nyilvánosan vagy a magánéletben nyilvánítsa vagy nyilvánítását mellőzze, gyakorolja vagy tanítsa."

- X. cikk:

"(1) Magyarország biztosítja a tudományos kutatás és művészeti alkotás szabadságát, továbbá - a lehető legmagasabb szintű tudás megszerzése érdekében - a tanulás, valamint törvényben meghatározott keretek között a tanítás szabadságát."

- XI. cikk:

"(1) Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.

(2) Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja."

- XV. cikk:

"(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(3) A nők és a férfiak egyenjogúak.

(4) Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

(5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket."

- XVI. cikk:

"(1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.

(2) A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.

(3) A szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. E kötelezettség magában foglalja gyermekük taníttatását.

(4) A nagykorú gyermekek kötelesek rászoruló szüleikről gondoskodni."

- XXIV. cikk

"(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

(2) Mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a hatóságok által feladatuk teljesítése során neki jogellenesen okozott kár megtérítésére.

- XXVIII. cikk

"(6) A jogorvoslat törvényben meghatározott rendkívüli esetei kivételével senki nem vonható büntetőeljárás alá, és nem ítéltető el olyan bűncselekményért, amely miatt Magyarországon vagy - nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben - más államban törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti."

Mindezekre tekintettel kérem, hogy az Alkotmánybíróság a támadott törvényi rendelkezéseket semmisítse meg.

II.

Az Nktv. támadott rendelkezései a következők:

2. § (1) Az Alaptörvényben foglalt ingyenes és kötelező alapfokú, ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú nevelés-oktatáshoz való jog biztosítása az érettségi megszerzéséig, illetve az első szakképzettség megszerzését biztosító első szakmai vizsga befejezéséig a magyar állam közszolgálati feladata.

(2) Az állami, települési önkormányzati fenntartású intézményekben, továbbá az állami feladatellátásban részt vevő nemzetiségi önkormányzati, egyházi és magánintézményekben az óvodai nevelés, az óvodai nevelést és az iskolai nevelés-oktatást kiegészítő pedagógiai szakszolgálatok igénybevétele, valamint a kollégiumi ellátás az ingyenes oktatásban részt vevő, e törvényben meghatározott feltételeknek megfelelő gyermekek, tanulók számára térítésmentes.

3. § (3) Az állami és települési önkormányzati nevelési-oktatási intézményben az ismereteket, a vallási, világnézeti információkat tárgyilagosan, sokoldalúan kell közvetíteni, a teljes nevelés-oktatási folyamatban tiszteletben tartva a gyermek, a tanuló, a szülő, a pedagógus vallási, világnézeti meggyőződését, és lehetővé kell tenni, hogy a gyermek, tanuló egyházi jogi személy által szervezett hit- és erkölcsstan oktatásban vehessen részt.

4. § E törvény alkalmazásában

5. egyéb foglalkozás: a tanórákon kívüli egyéni vagy csoportos, pedagógiai tartalmú foglalkozás, amely a tanulók fejlődését szolgálja,

16. magánintézmény: nem állami, nem önkormányzati és nem egyházi fenntartású intézmény,

21. § (1) A köznevelési intézmény e törvényben meghatározott köznevelési feladatok ellátására létesített intézmény. A köznevelési intézmény jogi személy, amely – az állami intézményfenntartó központ által fenntartott intézmény kivételével – a fenntartójától elkülönült, önálló költségvetéssel rendelkezik. A köznevelési intézmény a nyilvántartásba való bejegyzéssel, a bejegyzés napján jön létre.

(2) A köznevelési intézmény alapítását az alapító okirat, továbbá – ha a fenntartó a tevékenységet nem jogszabály felhatalmazása alapján látja el – a köznevelési közszolgálati tevékenység folytatására jogosító okirat, a köznevelési intézmény képviselőjére jogosult személy nevének és képviselőjének jogosultságát igazoló dokumentum, az állandó székhely meglétét igazoló okirat megküldésével, nyilvántartásba vétel céljából be kell jelenteni. A bejelentést költségvetési szerv esetén a törzskönyvi nyilvántartást vezető szervnél, az állami intézményfenntartó központ által fenntartott intézmény esetében a Kormány által az oktatásért felelős miniszter köznevelési feladatkörébe tartozó egyes feladatainak ellátására kijelölt szervnél (a továbbiakban: hivatal), más esetben a köznevelési intézmény székhelye szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatalnál (a továbbiakban: kormányhivatal) kell teljesíteni. A nem állami szerv által alapított intézmény csak akkor vehető nyilvántartásba, ha működése összhangban van a fővárosi, megyei feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervben (a továbbiakban: köznevelés-fejlesztési terv) foglaltakkal.

(8) A köznevelési intézményt törölni kell a nyilvántartásból, ha

g) hatóság súlyos vagy az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés során megállapított szakmai jogszabálysértés miatt a nyilvántartásból való törlését elrendeli.

(10) E § alkalmazásában súlyos jogszabálysértés, ha

d) a köznevelési intézményben folyó nevelő és oktató munka a közbiztonságot, a közrendet, a közegészségügyet, a közérkölcstört sérti, vagy mások jogai, szabadságjogai ellen irányul, továbbá, ha a nevelési-oktatási intézmény a feladatainak ellátásához szükséges feltételekkel nem rendelkezik.

23. § (1) Ha a köznevelési intézményt nem az állami intézményfenntartó központ, települési önkormányzat alapítja, működésének megkezdéséhez engedély szükséges.

(7) A kormányhivatal az engedély kiadását akkor tagadhatja meg, ha a nevelési-oktatási intézmény

d) működése nincs összhangban a köznevelés-fejlesztési tervben foglaltakkal.

25. § (4) A köznevelési intézmény SZMSZ-ét, a nevelési-oktatási intézmény házirendjét nevelési-oktatási intézményben a nevelőtestület, más köznevelési intézményben a szakalkalmazotti értekezlet az óvodaszék, iskolaszék, kollégiumi szék, továbbá az iskolai vagy a kollégiumi diákönkormányzat véleményének kikérésével fogadja el. Az SZMSZ és a házirend azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése szükséges. Az SZMSZ és a házirend nyilvános.

26. § (1) A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése szükséges. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

(2) Az iskola pedagógiai programjának részeként, ha e törvény másként nem rendelkezik, a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tanterv megnevezi az oktatásért felelős miniszter által kiadott kerettantervek közül választottat és rendelkezik a kerettanternben meghatározott, a kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozások időkerete legfeljebb tíz százalékának felhasználásáról. A kollégium az érdekelt iskola pedagógiai programját figyelembe véve készíti el a pedagógiai programját.

31. § (1) Az egyházi és magánintézmények az e törvényben foglalt, az általánostól eltérő szabályok szerint működhetnek és szervezhetik tevékenységüket.

(4) A köznevelési szerződés keretei között a nevelés és oktatás a gyermekek, tanulók számára térítésmentessé válik, továbbá a gyermekek, tanulók felvételére alkalmazni kell azokat a szabályokat, amelyek az állami, települési önkormányzati nevelési-oktatási intézményekre vonatkoznak, és nem lehet alkalmazni a (2) bekezdés c) pontjában foglaltakat.

(6) A köznevelési szerződés érvényességi ideje öt év. A köznevelési szerződésre egyebekben a Polgári Törvénykönyvről szóló törvény (a továbbiakban: Ptk.) megbízásra vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

32. § (1) Ha a nevelési-oktatási intézményt egyház tartja fenn:

a) a pedagógusok és egyéb munkavállalók alkalmazása során világnézeti és hitéleti szempontokat érvényesíthet, alkalmazási feltételként írhat elő,
b) az intézményvezető-helyettesek megbízása során a fenntartó egyetértési jogot gyakorol,
c) a fenntartó egyház az iskola számára előírhatja valamely – az oktatásért felelős miniszter által kiadott – kerettantern választását és meghatározhatja az intézményben használható tankönyveket, taneszközöket,

d) pedagógiai programjába beépítheti a vallási, világnézeti elkötelezettségnek megfelelő ismereteket, helyi tantervébe a fenntartó egyház tanításának megfelelő tartalmú hitoktatást építhet be,

e) korlátozhatja, kizárhatja a 63. § (1) bekezdés d) pontjában szabályozott jog gyakorlását,

f) SZMSZ-ében és házirendjében a fenntartó egyház tanításával összefüggő viselkedési és megjelenési szabályokat, köteleességeket, jogokat és hitéleti tevékenységet írhat elő,

g) az f) pont szerint meghatározott köteleességek megszegése, elmulasztása miatt a gyermek, tanuló és a pedagógus ellen fegyelmi eljárás indítható,

h) ha az iskola tananyagában a hittan mint tantárgy szerepel, az állami intézményekre megállapított pedagógus létszámon felül alkalmazott hitoktatónak, hittantanárnak egyházi felsőoktatási intézményben szerzett hitoktatói, hittantanári vagy a hitélettel kapcsolatos felsőfokú képesítéssel és az illetékes egyházi hatóság megbízásával kell rendelkeznie,

i) a nevelési-oktatási intézmény SZMSZ-e, házirendje, valamint a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programja a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

(2) Ha az egyház a Kormánnyal a köznevelési feladatok ellátására is kiterjedő megállapodást kötött, a nevelési-oktatási intézmény székhelye szerint illetékes kormányhivatal, óvoda esetén a települési önkormányzat részére megküldött egyoldalú nyilatkozatával vállalja az állami, önkormányzati feladatellátásban való közreműködést, valamint kötelezettséget vállal a tanulók felzárkóztatására vonatkozó feladatok ellátására. Az egyoldalú nyilatkozat alapján a kormányhivatal az egyházi fenntartású intézményt felveszi a köznevelés-fejlesztési tervbe. A Magyar Katolikus Egyház az egyoldalú nyilatkozat megtételére nemzetközi szerződés alapján jogosult. Az egyoldalú nyilatkozat tételére az adott egyház belső szabályzata szerint jogi személyiséggel felruházott szervezeti egysége is jogosult.

(3) A nyilatkozatnak az alábbiakat kell tartalmaznia:

a) a nevelési és oktatási feladatokat,

b) a felvehető gyermekek, tanulók számát,

c) az óvodai nevelési feladatokban, a tankötelezettség teljesítésével és az iskolai nevelés-oktatással összefüggő feladatokban való részvételt,

d) azt az időszakot, amelyre a feladatellátásban való részvételt vállalta.

37. § (1) A nevelési-oktatási intézmény a gyermekkel, a tanulóval kapcsolatos döntéseit – jogszabályban meghatározott esetben és formában – írásban közli a tanulóval, a szülővel.

(2) Az óvoda, az iskola, a kollégium döntése, intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen a tanuló, a szülő – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül – a gyermek, tanuló érdekében eljárást indíthat, kivéve a magatartás, a szorgalom, valamint a tanulmányok értékelése és minősítése ellen. Eljárás indítható a magatartás, szorgalom és a tanulmányok minősítése ellen is, ha a minősítés nem az iskola által alkalmazott helyi tantervben meghatározottak alapján történt, a minősítéssel összefüggő eljárás jogszabályba vagy a tanulói jogviszonyra vonatkozó rendelkezésekbe ütközik.

(3) A fenntartó jár el, és hoz másodfokú döntést

a) a jogszabálysértésre hivatkozással benyújtott kérelem, továbbá

b) az óvodai felvétellel és az óvodából való kizárással, a tanulói jogviszony, valamint a kollégiumi tagsági viszony létesítésével, megszüntetésével, a tanulói fegyelmi ügyekkel kapcsolatban érdeksérelemre hivatkozással benyújtott kérelem tekintetében.

(4) A (3) bekezdésben szabályozott eljárásban állami fenntartású nevelési-oktatási intézményben a fenntartó vezetője, települési önkormányzat által fenntartott nevelési-oktatási

intézmény esetén a jegyző, más fenntartó esetén jogi és igazgatási képzési területen szerzett felsőfokú végzettséggel és szakképzettséggel vagy a döntéshozó nevelési-oktatási intézményben igazgatói munkakör betöltésére jogosító felsőfokú végzettséggel rendelkező személy járhat el.

38. § (1) A fenntartó a 37. § (3) bekezdésben meghatározott eljárásban a kérelmet elutasíthatja, a döntést

a) megváltoztathatja, vagy

b) megsemmisítheti, és a nevelési-oktatási intézményt új döntés meghozatalára utasíthatja.

(2) Az érdeksérelemre hivatkozással benyújtott kérelmet – a fenntartó hatáskörébe tartozó kérelmek kivételével – az iskolaszék, ennek hiányában, a szülői közösség és nevelőtestület tagjaiból álló, legalább három tagú bizottság vizsgálja meg. A vizsgálat eredményeképpen az iskolaszék, vagy a bizottság

a) a kérelmet elutasítja,

b) a döntés elmulasztóját döntéshozatalra utasítja,

c) a hozott döntést megsemmisíti, és a döntéshozót új döntés meghozatalára utasítja.

(3) A kérelem benyújtásával kapcsolatos határidő számítására, a mulasztásra, a kérelem elbírálásával kapcsolatos eljárásra a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(4) A tanuló, a szülő a fenntartónak a jogszabálysértésre hivatkozással benyújtott kérelem, továbbá – a megrovás és a szigorú megrovás büntetést kiszabó fegyelmi határozat ellen benyújtott kérelem kivételével – az érdeksérelemre hivatkozással benyújtott kérelem tárgyában hozott döntésének bírósági felülvizsgálatát kérheti, a közléstől számított harminc napon belül, jogszabálysértésre hivatkozással.

(5) A nevelési-oktatási intézmény döntése jogerős, ha a 37. § (2) bekezdésben meghatározott határidőn belül nem nyújtottak be eljárást megindító kérelmet, vagy az eljárást megindító kérelem benyújtásáról lemondtak. A másodfokú döntés a közléssel válik jogerőssé. A közlésre a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(6) A jogerős döntés végrehajtható, kivéve, ha bírósági felülvizsgálatát kérték. A másodfokú döntés azonnali végrehajtását rendelheti el a döntéshozó, ha azt a nevelési-oktatási intézménybe járó többi tanuló nyomós érdeke indokolja.

(7) A független vizsgabizottság, az érettségi vizsga és a szakmai vizsga vizsgabizottságának döntése, intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen a szülő, a tanuló a kormányhivatalhoz, a kormányhivatal által működtetett vizsgabizottság esetén a hivatalhoz – a döntést követő öt napon belül – jogszabálysértésre hivatkozással fellebbezést nyújthat be. A fellebbezést a kormányhivatal, a hivatal három munkanapon belül bírálja el. Eljárására az (1) és (3)–(6) bekezdést, valamint a 39. § (4) bekezdését kell alkalmazni, azzal az eltéréssel, hogy a fellebbezés benyújtására meghatározott határidő elmulasztása jogvesztő, igazolásnak helye nincs.

39. § (1) A köznevelés rendszerében intézkedésre jogosult személy vagy szervezet – a diákönkormányzat, a nevelőtestület, az iskolaszék, szülői szervezet, közösség (a továbbiakban: szülői szervezet) javaslatára – tizenöt napon belül, a települési önkormányzat képviselő-testülete legkésőbb a tizenötödik napot követő első ülésen érdemi választ köteles adni.

(2) Az iskolaszék és a diákönkormányzat, szülői szervezet a jogainak megsértése esetén tizenöt napon belül a fenntartóhoz jogszabálysértésre hivatkozással fellebbezést

nyújthat be. A fenntartó döntése ellen – a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel – a közléstől számított harminc napon belül a bírósághoz lehet fordulni.

(3) Ha a (2) bekezdés szerinti döntést a fenntartó önkormányzat képviselő-testülete hozta, a kormányhivatalnál törvényességi felügyeleti eljárást lehet kezdeményezni.

(4) A (2) bekezdésben és a 38. § (4) bekezdése szerinti bírósági ügyekben a polgári perrendtartásról szóló törvény közigazgatási perekre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni. A bíróság a döntést megváltoztathatja. A bíróság az ügyet soron kívül bírálja el.

75. § (1) Az oktatásért felelős miniszter a köznevelési feladatok megszervezéséhez szükséges döntései előkészítése céljából a hivatal előterjesztése alapján a kormányhivatalok közreműködésével, valamint a helyi önkormányzatok véleményének kikérésével és közreműködésével megyei szintű bontásban feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervet készít, amelynek része a megyei szakképzési terv. A települési önkormányzat a köznevelés-fejlesztési tervhez adott véleményéhez beszerzi a településen működő köznevelési intézmények nevelőtestületei, a köznevelési intézményben közalkalmazotti jogviszony, munkaviszony keretében foglalkoztatottak közössége (a továbbiakban: alkalmazotti közösség), szülői és diákszervezeteinek véleményét. A hivatal a megyei szakképzési terv elkészítéséhez beszerzi a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter véleményét.

97. § (1) Azok a tanulók, akik tanulmányaikat az iskolai nevelés-oktatás kilencedik évfolyamán a 2011/2012. tanévben vagy azt megelőzően kezdték meg, tankötelezettségük azon tanítási év végéig tart, amelyben a tizennyolcadik életévüket betöltik vagy sikeres érettségi vizsgát vagy szakmai vizsgát tettek. Azon sajátos nevelési igényű tanulók tankötelezettsége, akik esetében a szakértői és rehabilitációs bizottság e törvény hatálybalépése előtt a tankötelezettség huszadik életévükig történő meghosszabbításáról döntött, annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a huszadik életévüket betöltik.

(7) A 35. § (1) bekezdés szerinti erkölcsstan órát vagy az ehelyett választható az egyházi jogi személy által szervezett hit- és erkölcsstan órát az iskolai nevelés-oktatás első, ötödik évfolyamán 2013. szeptember 1-jétől kezdődően felmenő rendszerben kell megszervezni. A többi évfolyamon a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény szerinti fakultatív hit- és erkölcsstanra vonatkozó rendelkezéseket kell kifutó rendszerben alkalmazni.

(8) A hivatal a köznevelés-fejlesztési tervet első alkalommal 2013. április 30-ig készíti el.

I n d o k o l á s

Az Alkotmánybírósághoz fordulás lehetősége

A törvényi feltételek

Az Abtv. 26. § (1) bekezdése, az Alaptv. 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán

- a) az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és
- b) jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérően, az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető, ha

a) az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és

b) nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.

A feltételeknek való megfelelés

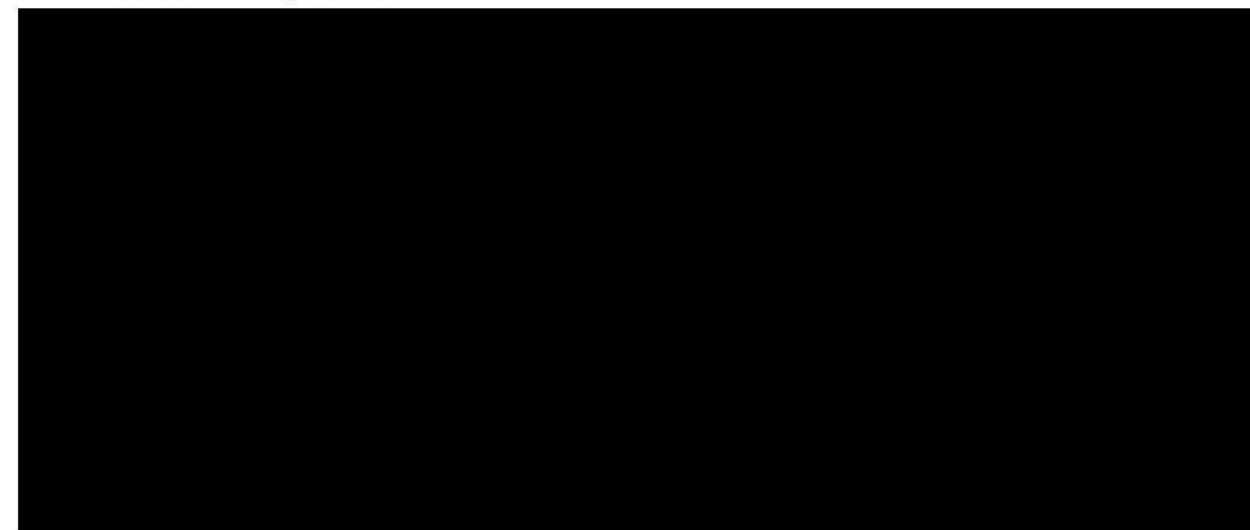
1. A [REDACTED] megfelel azoknak a feltételeknek, amelyek lehetővé teszik az Alkotmánybírósághoz való fordulást, mivel alaptörvény-ellenes jogszabály hatályosulása folytán jogsérelmet szenvedett. E jogsérelem orvoslására pedig nincs lehetőség, mivel jogorvoslati eljárás nem áll rendelkezésre.

A [REDACTED] jogsérrelme visszavezethető arra, hogy az állam – álláspontunk szerint alaptörvény-ellenes módon – megváltoztatta a [REDACTED] jogi státuszát, s a [REDACTED] 2012. március 1. napja óta már nem egyházként, hanem csupán egyesületként láthatja el feladatait. Az oktatásra vetítve ezt a jogsérelmet, sérülnek mindazon szülők jogai, akik gyermekeiket – az egyházi státusz elvesztését megelőzően – egyházi fenntartású iskolába íratják be. Az Alaptvből és az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiből levezethető, hogy ennek a változásnak nem lehet kihatása a vallásszabadság gyakorlására és ezzel összefüggésben a felekezeti elkötelezett oktatás megszervezésére.

A [REDACTED] jogsérrelme visszavezethető arra is, hogy, mint intézményfenntartó részt vesz a nevelő és oktató munka szervezésében. A támadott törvényi rendelkezések a fenntartói tevékenységet veszélyeztetik, s ezen keresztül több ezer gyermek jogait. A támadott rendelkezések nem biztosítják a jogfolytonosságot, a zökkenőmentes átmenetet a közoktatás rendszeréből a köznevelés rendszerébe.

A [REDACTED] jogsérrelme visszavezethető arra is, hogy tevékenységét nagy mértékben befolyásolja a tankötelezettség megváltozása, a tanulói jogok módosulása. Az intézményfenntartási jogosultság attól függ, hogy milyen kapacitás engedélyezését tartja szükségesnek az állam. A tanulói jogok tisztázatlansága veszélyezteti a fenntartó jogszerű működését, amely miatt veszélybe kerülhet a fenntartói tevékenységre való jogosultsága.

2. A [REDACTED] mint nem állami köznevelési intézményfenntartó jelenleg az alábbi hat köznevelési intézmény működtetéséért felelős:

3. Az intézményekben 2012 szeptemberében közel háromezer tanuló kezdte meg a 2012/2013. tanévet, akiknek iskoláztatása – a közoktatási engedélyező hatáskörben eljáró kormányhivatalok bizonytalan jogalkalmazói gyakorlata miatt – veszélybe került. Minden

fenntartónak érdeke, hogy jól értelmezhető, világos szabályok alapján működjenek az intézményei, és a hatóságok a hatályos jogszabályok keretei között hozzanak döntéseket. A fenntartó felel intézményei törvényes működéséért, így minden olyan rendelkezés, amely nem érthető, nehezen értelmezhető, illetve ha bevezetéséhez nincs elég idő, az jogbizonytalanságot eredményez és sérti a fenntartó jogait is.

Az Alkotmány értelmezése és az Alaptv.

Az Alkotmánybíróság az Alaptv. hatálybalépését megelőzően hozott döntései további alkalmazhatóságával kapcsolatban hangsúlyozta, hogy az Alaptv. szerint az „Alkotmánybíróság feladata az Alaptörvény védelme. Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben felhasználhatja azokat az érveket, amelyeket az Alaptörvény hatálybalépése előtt hozott korábbi határozata az akkor elbírált alkotmányjogi kérdéssel összefüggésben tartalmazott, feltéve, hogy az Alaptörvény konkrét - az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú - rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges.” [22/2012. (V. 11.) AB határozat].

- Az Alaptv. B) cikk (1) bekezdése és az Alkotmány 2. § (1) bekezdése azonosan deklarálja az ún. jogállam klauzulát.

- Az Alaptv. I. cikke az Alkotmány 8. § (2) bekezdésével szövegszerűen megegyezik annyiban, miszerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvénynek kell megállapítania. Az Alkotmány 8. § (2) bekezdése kimondta, hogy alapvető jog lényeges tartalmát törvény sem korlátozhatja. A korlátozás további követelményeit viszont az Alkotmánybíróság fogalmazta meg az ún. alapjogi tesztben, melynek lényege, hogy az „állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközéhez, ha másik alapvető jog és szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához tehát önmagában nem elegendő, hogy az másik alapjog vagy szabadság védelme vagy egyéb alkotmányos cél érdekében történik, hanem szükséges, hogy megfeleljen az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyen egymással. A törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni. Alkotmányellenes a jog tartalmának korlátozása, ha az kényszerítő ok nélkül, önkényesen történik, vagy ha a korlátozás súlya az elérni kívánt célhoz képest aránytalan” [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 171.]. Az Alaptv. lényegében ezt az értelmezést követi, amikor akként rendelkezik, hogy alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan korlátozható. Ugyancsak tartalmi azonosság állapítható meg az Alaptv. I. cikkében és az Alkotmány 8. § (2) bekezdésében a lényeges tartalom védelméről.

A jogállami követelmények sérelme

A kellő idő

1. Az Nktv. támadott rendelkezései nem felelnek meg a jogállamiság követelményeinek, mivel a jogalkotó nem biztosított kellő időt a norma megismeréséhez és végrehajtásának előkészítéséhez. A rendelkezések nem egyértelműek, nem világosak, hatásukat tekintve nem kiszámíthatóak, nem felelnek meg a normavilágosság követelményeinek sem.

Az Alkotmánybíróság számos ügy kapcsán foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a jogalkotónak megfelelő időt kell adnia ahhoz, hogy a jogszabály címzettjei megismerhessék a jogszabály szövegét, és döntsének arról, miként alkalmazkodnak az új jogi helyzethez. A kellő idő mértékének meghatározása a jogalkotó feladata, figyelembe véve a jogszabály jellegét és a végrehajtásához szükséges felkészülési időt. A jogszabály alkotmányellenessége csak a felkészülési idő jogbiztonságot súlyosan veszélyeztető hiánya miatt állapítható meg. [166/2011. (XII. 20.) AB határozat] Az Alkotmánybíróság számos határozatot hozott, amelyekben a jogszabály hatálybalépése kapcsán az új rendelkezések alkalmazásához szükséges felkészülési idő biztosítását az Alkotmányból folyó követelményként határozta meg. [7/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 45, 47.; 25/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 131, 132.; 28/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 155, 156-159.; 57/1994. (XI. 17.) AB határozat, ABH 1994, 322, 324.; 43/1995. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1995, 188, 196.]

A 28/1992. (IV. 30.) AB határozatában az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy a jogbiztonság követelménye azt a kötelezettséget hárítja a jogalkotóra, hogy a jogszabály hatályba lépésének időpontját úgy kell meghatározni, hogy kellő idő maradjon

- a jogszabály szövegének megismerésére;
- a jogalkalmazó szervek számára a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez;
- a jogszabállyal érintett szervek és személyek számára annak eldöntéséhez, hogy miként alkalmazkodjanak a jogszabály rendelkezéseihez. (ABH 1992, 155, 157.)

A 7/1992. (I. 30.) AB határozatban az Alkotmánybíróság kifejtette azt is, hogy „[a] jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges 'kellő idő' megállapítása és biztosítása a jogalkotó felelősséggel terhelt mérlegelésének és döntésének függvénye. Az alkotmányellenesség csak a jogszabály alkalmazására való felkészülést szolgáló időtartam kirívó, a jogbiztonságot súlyosan veszélyeztető vagy sértő elmaradása, illetőleg hiánya esetén állapítható meg.” [29/2011. (IV. 7.) AB. határozat]

E kérdés eldöntésénél irányadónak kell tekinteni az Alkotmánybíróságnak azt a rendelkezését, amikor a nagy rendszerek átalakításával összefüggésben mérlegelte az új rendelkezések bevezetéséhez szükséges kellő idő meglétét. Rámutatott arra, hogy „Egy korábbtól teljes mértékben különböző, új rendszerre való áttérés nemcsak azt követelheti meg, hogy a jogalkotó a jogszabályokban meghatározott követelményeknek formailag eleget tegyen (vagyis a jogszabály szerinti megfelelő időben megalkossa a szükséges szabályokat), hanem azt is, hogy az érintettek egészével (...) részleteiben és teljes mértékben megismertesse, valamint felkészítse őket a szabályok megfelelő alkalmazására és a különböző döntési alternatívák alkalmazásának várható követelményeire (...) Az Alkotmánybíróság a jövőre nézve felhívta a jogalkotó figyelmét arra, hogy abban az esetben, hogyha valamely rendszert radikálisan, alapvetően megváltoztat, úgy köteles azt oly módon tenni, hogy mind a keret-, mind az egyes részletszabályok olyan időben kerüljenek megalkotásra, hogy azok ne csak jogszabályi (időbeliségre vonatkozó formai) feltételeknek feleljenek meg, hanem azokat az érintettek is megfelelő módon és ténylegesen megismerhessék, megértessék és befogadhassák. Köteles továbbá fokozott figyelmet fordítani annak előzetes ellenőrzésére is, hogy az új rendszer alkalmazására az érintettek megfelelően felkészültek-e. Ez ugyanis elengedhetetlen ahhoz, hogy a szükséges információk birtokában tudatosan, és a következményeket átlátva hozhassanak döntést. Az Alkotmánybíróság a jövőben – az arra irányuló, kellő időben érkezett indítvány esetén – megsemmisíti az olyan, új rendszer bevezetésére irányuló jogszabályokat, amelyek az új rendszerre való átállást, illetve annak tényleges megismerését és megértését – akár az időtényező, akár más egyéb szempontok miatt – nem biztosítják megfelelően.” [28/2005. (VII. 14.) AB határozat]

2. Az Nktv. 2. § (1)-(2) bekezdése sérti az Alaptv. B cikk (1) bekezdését, azaz a jogállamiság követelményeit, mivel alapvetően megváltoztatja az ingyenes oktatáshoz való jogot azok tekintetében is, akik az Nktv. hatályba lépése előtt kezdték meg az iskolai nevelésben-oktatásban való részvételt. Nem található átmeneti szabály azokra nézve, akik a korábbi rendelkezések alapján ingyenesen jutottak hozzá az iskolai oktatáshoz vagy a szakszolgálatokhoz. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: közoktatási törvény) ingyenességet biztosított a sajátos nevelési igényű tanulók részére. Sérül az Alaptv. XI. cikk (2) bekezdése is, mivel az Nktv. szűkíti az ingyenes oktatáshoz való jogot.

3. Az Nktv. 21. § (1)-(2) bekezdése, valamint 23. § (1) és (7) bekezdése sérti az Alaptv. B cikk (1) bekezdését. A támadott rendelkezések a közoktatási törvénytől eltérő feltételeket szabnak a köznevelési intézmény alapítására, nyilvántartásba vételére, működésének megkezdésére. A törvény átmeneti előírásai sem adnak egyértelmű választ arra a kérdésre, hogy a közoktatás rendszerében működő intézmények milyen módon alakulnak át a köznevelési intézmény-rendszer részévé. Az megállapítható a 21. § (2) bekezdésének utolsó mondatából, hogy a nem állami szerv által alapított intézmény csak akkor vehető nyilvántartásba, ha működése összhangban van a fővárosi, megyei feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervben foglaltakkal. Az Nktv. 23. § (1) bekezdése szerint, ha a köznevelési intézményt nem az állami intézményfenntartó központ, illetve települési önkormányzat alapítja, működésének megkezdéséhez engedély szükséges. Ez a rendelkezés többek között azért sem értelmezhető, mivel az állami intézményfenntartó központ nem alapíthat köznevelési intézményt, hiszen ilyen jogosultsága az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény rendelkezései szerint nincs. Ugyanakkor az állami intézményfenntartó központ a települési önkormányzatoktól vette át 2013. január 1. napjával a korábban általuk fenntartott intézményeket. Mindebből nem lehet egyértelműen megállapítani, hogy lényegében melyik intézményi körről intézkedik a támadott törvényhely.

4. Az Nktv. 21. § (8) bekezdése és (10) bekezdésének d) pontja ellentétes az Alaptv. B cikk (1) bekezdésével. A támadott rendelkezések nem felelnek meg a normavilágosság követelményének, és teljesen szabad kezet adnak annak mérlegeléséhez, hogy egy köznevelési intézményt a hatóság megszüntessen. A közbiztonság, közrend stb. sérelme, vagy mások jogai, szabadságjogai ellen irányuló tevékenység értelmezése meglehetősen széleskörű lehetőséget biztosít ahhoz, hogy a köznevelési intézményt akár tanév közben is bezárják. Erre tekintettel az Alaptv. említett rendelkezésével ellentétes az Nktv. 21. § (8) bekezdésének g) pontja is, amely megteremti a lehetőséget ahhoz, hogy olyan időszakban szüntessenek meg iskolát, amikor ott tanítás folyik. Ez a megoldás sérti az Alaptv. XI. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott művelődéshez való jogot is annak ellenére, hogy a kormányhivatal köteles gondoskodni a gyermekek, tanulók elhelyezéséről, ez a megoldás lehetetlen helyzetbe hozhatja a szülőt és gyermekét.

5. Az Nktv. 23. § (7) bekezdésének d) pontja: „A kormányhivatal az engedély kiadását akkor tagadhatja meg, ha a nevelési-oktatási intézmény működése nincs összhangban a köznevelés-fejlesztési tervben foglaltakkal.” sérti az Alaptörvény B cikk (1) bekezdését, valamint X. cikk (1) bekezdését: „Magyarország biztosítja (...) a tanulás, valamint törvényben meghatározott keretek között a tanítás szabadságát.” E törvényi rendelkezés lehetővé teszi, hogy a kormányhivatal mérlegelési jogkörben döntsön arról, engedélyezi-e az egyházi, illetve a magánintézmények működését. A köznevelés-fejlesztési terv elkészítésének nincs törvényben meghatározott, nyilvánosan rögzített szempontrendszere. A köznevelés-fejlesztési terv nem jelenik meg jogszabály formájában. Az Nktv. 94. § (4) bekezdésének l) pontja alapján a kormány csak a köznevelés-fejlesztési terv részletes tartalmát és elkészítésének

eljárási rendjét határozza meg. Az Nktv. végrehajtására kiadott 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 21. § (1) bekezdéséből megállapítható, hogy a miniszter a fejlesztési tervet a KIR honlapján dokumentum formájában tartja nyilván. Ez a megoldás ellentétes az Alaptv. XXVIII. cikk (7) bekezdésével is, miszerint „mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.” A köznevelés-fejlesztési terv tartalmáról, mérlegelés alapján, nem egyedi határozat formájában hozott miniszteri döntés ellen azonban nincs lehetőség bírósági jogorvoslatra. A megtámadhatatlan miniszteri döntés következménye pedig – a köznevelés-fejlesztési tervből kimaradás esetén – a működési engedély visszavonása.

6. Az Nktv. 97. §-ának (1) bekezdése sérti az Alaptv. B cikk (1) bekezdését. A támadott rendelkezés megváltoztatja a tankötelezettség idejét. A szabályozás megszünteti a tizennyolcadik életévig tartó tankötelezettséget, méghozzá visszamenőleges hatállyal, mikor aképpen rendelkezik, hogy a 2011/2012. tanévben a kilencedik évfolyamra lépőknél tart utoljára a tizennyolcadik életévig a tankötelezettség. Így azok a tanulók, akik a 2012/2013. tanévben kezdik meg a tanulmányaikat a kilencedik évfolyamon, mert csak a tizenhatodik életévig tankötelesek. Ez a megoldás hátrányosan érinti a tanulókat és a szülőket, mivel az általános iskola után már nincs olyan iskola, amely a tanulót köteles lenne felvenni. A közoktatási törvény rendelkezései szerint a szakiskolák kilenc-tizedik évfolyamai biztosították a felvételt azoknak, akik nem jutottak be gimnáziumba vagy szakközépiskolába. A szülőknek és gyermekeknek nem állt kellő idő rendelkezésre ahhoz, hogy e változáshoz igazítsák döntésüket, hiszen lényegében a 2012 november-decemberében induló középiskolai felvételi eljárásokban dől el, hogy jut-e mindenkinek elégséges hely a beiskolázáshoz. Az a tanuló, aki nem nyer felvételt semmilyen középfokú iskolába, kötelezően az úgynevezett HÍD-programban teljesíti a tankötelezettségét, amely azonban bizonyosan nem jelent megfelelő kárpótlást a középfokú oktatásból így kiszoruló tanulók számára.

A normavilágosság követelményei

1. A jogállamiság követelménye azt várja el a jogalkotótól, hogy a jog szabályai „világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára (...) előre láthatóak legyenek” [11/1992. (III. 5.) AB határozat, 176/2011. (XII.29) AB. határozat]. Az Alkotmánybíróság számos határozatában kifejtette, hogy „a jogbiztonság az állam - s elsősorban a jogalkotó - kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. Vagyis a jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is.” (ABH 1992, 59, 65.)

2. Az Nktv. 4. § 5. pontja sérti a normavilágosság követelményét, így az Alaptv. B cikk (1) bekezdését. Az egyéb foglalkozás értelmező rendelkezés szerint e körbe tartozik a tanórán kívüli egyéni vagy csoportos, pedagógiai tartalmú foglalkozás, amely a tanulók fejlődését szolgálja. A közoktatási törvény 52-53. §-a különbséget tett tanórai és tanórán kívüli foglalkozások között, tételesen felsorolva, hogy melyik körbe mi tartozik. Az Nktv. jogbizonytalanságot okoz, különös tekintettel arra, hogy a közoktatási törvény tanórán kívüli foglalkozásra vonatkozó előírásai 2013. szeptember 1-jéig hatályban maradnak. E körbe tartozik a napközis foglalkozások köre és a tanulószobai foglalkozások. Mindkét feladat ellátására pedagógus munkakörben történő alkalmazásra van lehetőség. A nem rendezett tartalmú fogalomváltozás bizonytalanságot eredményez, nemcsak az iskolák, hanem a foglalkoztatott pedagógusok körében is. A napközis foglalkozást tartó pedagógusok

munkavégzése külön munkakörben, napközis nevelő munkakörben történik. Az Nktv. révén foglalkoztatásuk is kérdésessé válik, mivel a finanszírozás új rendje az elismert létszámhoz kötődik.

3. Az Nktv. 25. §-ának (4) bekezdése és 26. §-ának (1) bekezdése sérti a normavilágosság követelményeit, így az Alaptv. B cikk (1) bekezdését, mivel nem lehet értelmezni, mit jelent az az elvárás, hogy az SZMSZ, illetve a pedagógiai program jóváhagyásához akkor szükséges a fenntartó, illetve a működtető egyetértése, ha a dokumentumból többlet-kötelezettség hárul rájuk. Ez a rendelkezés jogbizonytalanságot eredményez, mivel nem tisztázott a többlet-kötelezettség kiszámításának, megállapításának objektív módszertana. A fenntartó joggal tart igényt az egyetértési joga gyakorlására, hiszen neki kell biztosítani az intézmény működéséhez szükséges anyagi feltételeket. Ugyanakkor ez a tisztázatlan tartalmú egyetértési jog az intézmény szakmai autonómiájának jogosulatlan korlátozásához is vezethet.

4. Az Nktv. 75. §-ának (1) bekezdése sérti a normavilágosság követelményét, így az Alaptv. B cikk (1) bekezdését. Nem lehet tudni ugyanis, hogy milyen kritériumok alapján készül el a miniszter által kiadásra kerülő intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési terv. Ennek a tervnek pedig döntő szerepe van abban, hogy mi lesz a sorsa a jelenleg működő közoktatási intézményeknek. Nem csak a magán és az egyházi intézményeké, hanem valamennyi intézményé. Miután a tanítás szabadsága törvényben korlátozható, nincs semmi garancia arra, hogy bármelyik már létező és működési engedéllyel rendelkező közoktatási intézmény megkapja a jogot a továbbműködésre. A miniszter nem jogszabályban jelenti meg a fejlesztési tervet. Ez sérti a jogbiztonság követelményét és sérti az Alaptv. XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jogot. A bírósági út csak jogszabálysértés esetén nyílik meg. Ha nincs jogszabály, akkor nem is lehet jogszabálysértést elkövetni, ezzel sérül az Alaptv. XXIV. cikk (1) bekezdése is, hiszen a fővárosi, megyei kormányhivatalok nem jogszabály alapján döntenek az önkormányzati, az egyházi, illetve magánintézmények sorsáról.

A jogbiztonság követelményének sérelme

Az Nktv. 31. §-ának (4) és (6) bekezdése sérti az Alaptv. B cikk (1) bekezdését és a XVI. cikk (1)-(2) bekezdését azáltal, hogy a köznevelési szerződés tartalmának meghatározásánál nem az Alaptörvényben meghatározott ingyenes oktatásról, hanem a nem értelmezett térítésmentes oktatásról rendelkezik, továbbá azzal, hogy öt évben rögzíti a köznevelési szerződés érvényességi idejét. Ebből az következik, hogy nem egyértelmű milyen ellátás az, amiért nem kell a szülőnek fizetnie, továbbá nem lehet bizonyos a szülő abban, hogy gyermeke olyan feltételek mellett fejezheti be tanulmányait, ahogy azt megkezdte.

Az emberi méltóság sérelme

1. Az Nktv. 3. §-ának (3) bekezdése sérti az Alaptv. II. cikkében foglaltakat: „Az emberi méltóság sérthetetlen.” Az Alaptv. VII. cikk (1) bekezdésében foglaltakat: „Mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához.”, valamint az Alaptv. XV. cikkében foglaltakat: „A törvény előtt mindenki egyenlő. (...) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármilyen megkülönböztetés (...) nélkül biztosítja.” A támadott rendelkezések kizárólag az egyházi jogi személynek teszik lehetővé a hit- és erkölcsstan oktatás megszervezését. Ehhez külön időkeretet és létszámot is biztosít a törvény. Nem veszi ugyanakkor figyelembe, hogy vannak olyan egyesületek, amelyek 2011. évben még

bejegyzett egyházként működtek, azonban az állam megfosztotta őket ettől a működési formától. Az alapcélként vallásos tevékenységet végző egyesületi formában való továbbműködés kifejezett célja – a hatályos egyházi törvény szerint – a vallás gyakorlásának biztosítása azok részére, akik elfogadják az egyesület tanait. Sérti az Alaptörvényt az a megoldás, amely a vallási feladatot ellátó egyesületek, illetve az általuk fenntartott iskolák jogosítványait korlátozza. Ez a szabályozás indokolatlanul különbséget tesz azok között a szervezetek között, amelyek a lelkiismereti és vallásszabadság gyakorlását szolgálják.

2. Az Nktv. 32. §-a sérti az Alaptv. II. cikkében foglaltakat: „Az emberi méltóság sérthetetlen.”, az Alaptv. VII. cikk (1) bekezdésében foglaltakat: „Mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához.”, valamint az Alaptv. XV. cikkében foglaltakat: „A törvény előtt mindenki egyenlő. (...) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármilyen megkülönböztetés (...) nélkül biztosítja.” A támadott törvényi szakasz kizárólag az egyházi fenntartású intézmények tekintetében állapít meg eltérő szabályokat az Nktv. többi rendelkezéséhez képest. Ez a megoldás sérti azoknak a fenntartóknak az Alaptörvényből levezethető jogosítványait, akik a lelkiismereti- és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogáról szóló 2011. évi CCVI. törvény rendelkezései alapján immár nem egyházként, hanem vallási tevékenységet végző egyesületeként működnek. Az alapcélként vallási tevékenységet végző egyesület biztosítja a vallás szabad gyakorlását azoknak a szülőknek és gyermekeiknek, akik kötődnek az egyesület vallási tevékenységéhez. Ebből adódóan indokolatlan az Nktv. különbségtétele, amely kizárja, hogy a vallási tevékenységet végző egyesület a pedagógiai programjába beépítse a vallási, világnézeti elkötelezettségének megfelelő ismereteket, illetőleg az egyesület keretében szolgáló lelkészek által végzett hitoktatást. Ebből adódóan a vallási tevékenységet végző egyesület eszik mindazoktól a jogoktól és lehetőségektől, amelyek megilletik az egyházat, illetve az egyházi fenntartású nevelési-oktatási intézményeket. Itt alapvetően nem a fenntartó jogai sérülnek, hanem azoknak a szülőknek és gyermekeiknek a jogai, akik ezáltal nem tudják gyakorolni a lelkiismereti- és vallásszabadság alapvető jogát. Ennek folytán sérül az emberi méltóságuk is, hiszen olyan alapvető jogról van szó, amelynek gyakorlása, és amelyhez kötődő nevelésben-oktatásban való részvétel nem függhet az állam akaratától. Ez a megoldás kizárja a vallási tevékenységet végző egyesületeket abból a lehetőségből is, hogy a kormánnyal megállapodást kössenek, és egyoldalú nyilatkozatot tegyenek az állami, illetve az önkormányzati feladatellátásban való részvételre.

A lelkiismereti és vallásszabadság sérelme

Az Nktv. 3. § (3) bekezdése sérti az Alaptv. VII. cikk (1) bekezdését, miszerint mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához. Sérti továbbá a XV. cikk (1) bekezdését, miszerint a törvény előtt mindenki egyenlő. A sérelem azáltal következik be, hogy a támadott törvény szerint a gyermek, tanuló az egyházi jogi személy által szervezett hit- és erkölcsstan oktatásban vehet részt. Sérti az alapcélként vallási tevékenységet végző egyesületek, továbbá a szülők és a tanulók jogait, hogy az ilyen egyesületek nem szervezhetnek hit- és erkölcsstan oktatást. Ebből adódóan az Nktv. 32. §-a is ellentétes az Alaptv. felhívott rendelkezéseivel. Ugyancsak ezen ok miatt ellentétes az Alaptörvénnyel az Nktv. a 97. § (7) bekezdése.

A művelődéshez való jog sérelme

Az Nktv. 2. § (2) bekezdése sérti az Alaptv. XI. cikk (2) bekezdését, amely ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú oktatásról rendelkezik. A támadott törvényi

rendelkezés ezzel szemben csak az érettségiig, illetve az első szakképzettségig biztosítja az ingyenességet. Az Nktv. 2. § (2) bekezdése nem felel meg a normavilágosság követelményének, amikor a térítésmentes fogalmat alkalmazza az ingyenes fogalom helyett. Ugyanakkor sérti az Alaptv. XV. cikk (1)-(2) bekezdését azáltal, hogy az ingyenes pedagógiai szakszolgálatot nem biztosítja minden gyermek, tanuló részére, csak azoknak, akik ingyenes oktatásban vesznek részt. Hasonló módon korlátozza a kollégiumi ellátás ingyenességét is erre a körre. A támadott rendelkezés fokozatos bevezetésére nincsenek az Nktv-ben átmeneti szabályok, holott a közoktatási törvényben az ingyenes szakszolgálat és az ingyenes kollégium lehetősége akkor is fennállt, ha a tanuló egyébként az iskolai oktatást nem ingyenesen vette igénybe.

A jogegyenlőség sérelme

Az Nktv. 4. § 16. pontja – amely a magánintézmény értelmező rendelkezését tartalmazza: a nem állami, nem önkormányzati és nem egyházi fenntartású intézmény – sérti az Alaptv. XV. cikk (1) bekezdését, „A törvény előtt mindenki egyenlő.”, mivel indokolatlanul megkülönbözteti a nem állami, nem önkormányzati fenntartói körbe tartozó intézményfenntartókat, kiemelve közülük az egyházi intézményfenntartókat. Ez a megkülönböztetés a még nem hatályos finanszírozási szabályoknál jelenik meg, valamint a magánintézményekre vonatkozó külön szabályoknál. Nincs tekintettel e szabályozás arra sem, hogy vannak olyan egyesületek, amelyek kifejezetten hitéleti célból jöttek létre.

A tisztességes eljáráshoz való jog

Az Nktv. 37-39. §-a sérti az Alaptv. XXVIII. cikk (7) bekezdését: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.” Az említett törvényi rendelkezések különbséget tesznek azon az alapon, hogy a meghozott döntések ellen jogszabálysértésre hivatkozással vagy érdeksérelemre hivatkozással nyújtanak be jogorvoslati kérelmet. Nem található viszont rendelkezés azokra az esetekre, amikor az intézményi döntés az intézményi dokumentumokkal ellentétes, például a pedagógiai programban, a házirendben vagy a szervezeti és működési szabályzatban foglaltakkal megy szembe. A tanuló köteles megtartani az intézményi dokumentumokban foglaltakat, ezért sérti a tanulók jogait, hogy e körben nincs lehetőség a fenntartóhoz fordulni, illetve a fenntartó döntését a bíróság előtt megtámadni. A közoktatási törvény rendelkezései alapján a tanulói jogviszonyra vonatkozó rendelkezések megsértéséhez kapcsolódóan ugyanazok a jogorvoslati jogok párosultak, mint a jogszabálysértő döntésekhez.

Tisztelt Elnök Úr!

Előadott indítványom és a hozzá kapcsolt indokolás alapján kérem, hogy a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény támadott rendelkezéseit az Alkotmánybíróság semmisítse meg. Kérem továbbá, hogy az ügy jelentőségére tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt sürgősségi eljárásban tárgyalja meg.

Budapest, 2013. január 29.

